

**СИНТАКТИКО-ФУНКЦІЙНІ ЗМІНИ В УЗУАЛЬНІЙ ПАРАДИГМІ
ПРИКМЕТНИКІВ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕХОДУ ВІД ДАВНЬО-
ДО СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ МОВИ
(на базі дослідження середньоанглійських поетичних творів)**

Вивчено кількісні та якісні зміни в синтактико-функційному аспекті вживання прикметників у процесі переходу від давньо- до середньоанглійського періоду. Аналіз здійснено на базі поетичних текстів і порівняно з результатами попередніх досліджень. Доведено, що прикметникова узувальна парадигма змінювалася залежно від семантичної специфіки тексту. Виявлено, що семантико-функційний фактор (визначальний для давньоанглійської мови) із аналітизацією мови поступається на користь синтаксичної потреби.

Ключові слова: прикметники, середньоанглійська поезія, давньоанглійська мова, синтактико-стилістичні особливості, атрибуція, предикація, стилістичні засоби.

Шабалина А. А., Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара. **СИНТАКТИКО-ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ В УЗУАЛЬНОЙ ПАРАДИГМЕ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ ПРИ ПЕРЕХОДЕ ОТ ДРЕВНЕ- К СРЕДНЕАНГЛИЙСКОМУ ЭТАПУ РАЗВИТИЯ ЯЗЫКА** (на материале исследования среднеанглийских поэтических произведений)

Изучены количественные и качественные изменения в синтактико-функциональном аспекте употребления прилагательных при переходе от древне- к среднеанглийскому периоду. Анализ проведён на материале поэзии и сопоставлен с результатами предыдущих исследований. Доказано, что узувальная парадигма прилагательных изменялась зависимо от семантической специфики текста, а семантико-функциональный фактор (ведущий для древнеанглийского) с аналитизацией языка уступает место синтаксической потребности.

Ключевые слова: прилагательные, среднеанглийская поэзия, древнеанглийский язык, синтактико-стилистические особенности, атрибуция, предикация, стилистические средства.

O. O. Shabalina, Oles Honchar Dnipropetrovsk National University. **SYNTACTICAL AND FUNCTIONAL CHANGES IN THE ADJECTIVES' USUAL PARADIGM AT THE EDGE OF OLD AND MIDDLE ENGLISH PERIODS** (the research based on the studies of Middle English poetry)

The present article puts forward a thorough investigation into the issue of qualitative and quantitative changes which took place at the edge of Old and Middle English historical and cultural periods in the field of syntactical and functional paradigm inherent to adjectives, adjectival elements and adjective-derived units. The research aims at supplementing into the process of working out a new conception concerning role and functions of the adjective as a part of speech in archaic English written sources, as well as contrasting the results with conventional tendencies in nowadays' Germanic linguistics. The studies are based on the range of authentic Middle English poetry excerpts, whose basic syntactical peculiarities in the sphere of adjectival usage are being compared to those of Old English texts that have been under analysis in the previous works by the authors. The research held has proved that the adjectives' usual paradigm appears to be utterly dependent on a text's semantic specificity. Taking into the consideration all the phenomena observed we may conclude that while in Old English semantic and functional factors proved to be key determiners for adjectival usage, they tended to yield to the syntactical necessity as the language acquired its analytical features. Therefore, linguistic changes both in Middle English poetry and prose were determined merely by extralinguistic factors.

Key words: adjectives, Middle English poetry, Old English, syntactical stylistic peculiarities, attribution, predication, stylistic devices.

На сьогодні існує значна кількість наукових праць, присвячених історичному розвитку англійської мови. Але ця тематика загалом видається розробленою дуже вибірково і містить чимало білих плям. Дане дослідження *актуальне* передусім спробою всебічного аналізу такої частини мови, як прикметник в англійській мові на межі англосаксонського та середньоанглійського етапів її розвитку. Новим є розгляд прикметників у структурно-функційному аспекті, із приділенням особливої уваги не тільки лінгвістичним процесам, які спостерігалися в процесі їх функціонування, але й казуальному боку питання, причинам і значенню цих явищ.

Завданням роботи є відстежити кількісні та якісні зміни в синтактико-функційному аспекті вживання прикметників та споріднених до них елементів, які мали місце в процесі переходу від давньо- до середньоанглійського періоду. *Метою* такого аналізу є вироблення єдиної концепції стосовно ролі та місця прикметника як частини мови в архаїчних англосаксонських текстах та її порівняння із традиційно панівною в сучасному мовознавстві.

Аби досягти більшої чистоти й об'єктивності та спростити процедуру здійснення подальшого компаративного аналізу давньо- та середньоанглійської синтактико-узальної парадигми, як текстовий матеріал для даного розділу було обрано, з одного боку, виключно поетичні тексти, датовані середньоанглійським етапом розвитку мови, оминаючи широкий пласт римованих драматургічних творів, що завойовують собі панівні позиції на даному етапі, а з іншого – дані, одержані в результаті попередніх досліджень [11]. Попри свою незначну чисельність вони становлять докладну і ґрунтовну базу для ретельного дослідження. До вивчених літературних пам'яток належать передусім такі яскраві та широковідомі поетичні тексти, як *Layamon's Brut*, *Sir Gawayne and the Green Knight*, *the Vision of Piers Plowman* Уільяма Ленґленда та метричний романс *King Horn*.

Наразі у лінгвістиці панує погляд, згідно з яким прикметник у переважній більшості випадків може виконувати тільки одну з **двох провідних функцій** у синтаксичній структурі англійського речення: **атрибутивну** чи **предикативну**. Як це пояснює Д. Харитончик: «Відповідно до характеризуючої функції прикметників з'ясовуються їх синтаксичні позиції в реченні, які переважно зводяться до двох основних: атрибутивної і предикативної, тобто прикметники постійно виступають як атрибутиви, модифікатори іменника або ж у ролі головних предикаторів, чи «класичних предикатів», вказуючи на характеристики того, про що повідомляється у висловлюванні» (цит. за: [1; 10, с. 18]).

Як влучно зауважує В. Л. Силін, здатність виконувати роль детермінативу й предикативу характерна для прикметників різних семантичних груп, і це зумовлено специфікою їх структури і семантики як слів даного лексико-граматичного класу. Обмеження, які подекуди виникають через систему мови, пов'язані з обсягом тієї інформації, яка передається, стилістичними й ідеографічними особливостями їх функціонування, співвіднесеністю слів як родових та видових тощо [8, с. 74]. До того ж традиційно атрибутивна функція вважається явищем, значно поширенішим у сучасній англійській мові, хоча щодо цього питання погляди дослідників різняться.

Паралельно в лінгвістиці віддавна існує погляд, згідно з яким єдиною значущою синтаксичною функцією прикметника є предикація. Ще Платон та Аристотель відзначали, що найтиповішою функцією дієслова та прикметників є предикативна. Таким чином, абстрагованість або атрибутивність присудка протиставляється предметності або субстанціональності підмета [1, с. 6]. Крім того, варто зауважити, що «якщо для мов європейської системи притаманне протиставлення **ім'я** (іменник, прикметник, числівник) – **дієслово**, то для мов китайського типу

притаманна, навпаки, антитеза **іменник – предикатив** (дієслово, прикметник, числівник)» [2, с. 67] (переклад наш. – *О. Ш.*). Таким чином, з ономасіологічного погляду усе семантичне різноманіття зводиться до єдиного інваріантного сенсу – усі дієслова «предикують» імені певну ознаку, всі вони описують властивості предметів у логічному розумінні цього терміна й характеризують його [4, с. 34].

Згідно з результатами нашого дослідження, всупереч вищезгаданим концепціям, на хронологічній межі давнього та середнього періодів розвитку англійської мови вимальовується дещо інша картина.

Проведене дослідження продемонструвало, що в збережених текстах давньоанглійської прози у сфері прикметникового вжитку в синтаксичних конструкціях провідну роль, як і зараз, відіграють атрибутивна та предикативна функції. Проте в цей історико-культурний період нарівні з ними функціонують ряд цікавих особливостей, які ми характеризуємо як **синтактико-стилістичні** [11]. Їх сутність полягає в тому, що прикметники та споріднені їм елементи, виконуючи в реченнях та словосполученнях різноманітні функції – незалежно від того, чи цією функцією була атрибуція, предикація чи будь-яка інша, менше досліджена на теперішньому етапі, – передусім несли на собі семантично-функціональне навантаження і надзвичайно часто ставали одними з базових елементів для побудови стилістично навантажених конструкцій – так званих тропів. Роль прикметникових елементів у таких стилістичних утвореннях цілком очевидно сприймалася англосаксонськими мовцями як набагато важливіша, змістовніша за роль суто синтаксичну, підпорядковану частиномовній парадигмі та антиномії атрибуції – предикації. Особливо актуальним і в найбільшій мірі характерним використання подібних синтактико-стилістичних конструкцій виявляється для англосаксонської прози. До базових синтактико-стилістичних конструкцій давньоанглійської прози, утворених за допомогою прикметників, ад'єктивних елементів та відад'єктивних утворень передусім зараховуємо: фреймові структури, анафоричні й епіфоричні побудови (зазвичай у поєднанні з полісидентонами), паралельні еліптичні конструкції тощо.

Із середньоанглійськими поетичними текстами маємо дещо інакшу ситуацію. Розглянемо детальніше характерні риси визначеного онтологічного етапу.

Атрибуція

На середньоанглійському етапі розвитку англійської мови з-поміж основних функцій, які у структурі речення відіграють прикметники, ад'єктоніми та відад'єктивні елементи, на передній план помітно висувається атрибуція. Випадки чистого атрибутивного вживання прикметників, не долучені до складу характерних для попереднього періоду синтактико-стилістичних конструкцій, зустрічаються приблизно у 53 % відсотків усіх досліджених синтаксичних структур. До того ж у 71 % досліджених випадків справу маємо з простою, так би мовити, класичною препозитивною атрибуцією іменників. Наприклад: *bolde burne; cheualrous knytez*.

Також атрибуція в середньоанглійських текстах представлена рядом цікавих варіацій, одні з яких властиві і навіть природні для сучасної мови, інші ж становлять особливий інтерес. Таким чином, серед провідних проявів атрибуції прикметників та близьких до них елементів, які зустрілися в процесі проведення нашого дослідження, перш за все варто зазначити такі:

1. Подекуди, на протигагу панівної моделі, у середньоанглійських поетичних текстах все ще можна зустріти нерідкі випадки постпозитивної атрибуції, властивої попередній епосі. Наприклад:

- *hæleðes sikere;*
- *Ʒe burh of Lundene al;*

- *kempa deora*;
- *And seide that hymself myghte assoillen hem alle*.

2. Ступені порівняння якісних прикметників виразно набувають уніфікованої форми, наближеної до сучасної парадигми. Варто додати, що майже у всіх випадках у поетичних текстах зустрічаємо переважно найвищий ступінь порівняння. Наприклад:

- *þe fautlest freke*;
- *þe comlokest kyng*;
- *þe louelokkest ladies*;
- *þe hapnest vnder heuen*.

Слід додати, що зазначений процес усталення сьогоденного вигляду парадигми ступенів порівняння позначився також і на суплетивних формах:

Aþulf was þe beste,
And fikenylde þe werste.

3. Іншим феноменом, властивим середньоанглійським прикметникам, є поліатрибуція – проста (наприклад: *oper gay knyhtes*) та подовжена задля поетичної виражальності: [*þe schaft*] ... *loked to þe leude þat on þe launde gede; How þat dogty, dredles, deruely þer stondez; Armed, ful aglez: in hert hit him lykez.*

4. Цікавим є факт, що в досліджених нами зразках прикметникової поліатрибуції спостерігалися також і випадки оточення означуваного слова, що загалом вважається зовсім не властивим англійській мові після завершення давньоанглійського періоду. Знайдені приклади атрибутивного оточення можна умовно розподілити на два головні різновиди:

- Повне оточення: *Grete lobbies and longe*.
- Часткове оточення: *With depe diches and derke and dredfulle of sighte*.

5. Випадки поетичного вживання відокремленого означення: *Giltlees, I leeve*.

6. Як близький до цього феномен досить часто зустрічається розгорнута форма прикметникової атрибуції. У переважній більшості випадків вона вживається в постпозиції до означуваного слова. Наприклад: *as an heremite unholy of werkes...; feeld ful of folk*.

7. Також крізь призму синтаксичних особливостей вжитку атрибутивних прикметників у поетичних текстах цікаво спостерігати процес виникнення й усталення в англійській мові такої частини мови, як артикль, який, згідно з результатами нашого попереднього дослідження, був не властивий давньоанглійській узуральній парадигмі [11].

На даному етапі розвитку стає помітна поява артиклів двох типів: означеного та неозначеного.

1) Перший з них починає вживатися повсюдно, за сталою парадигмою, якої майже не спостерігалось в минулі століття, завжди у сполученні з препозитивним атрибутивним прикметником. До цього варто додати, що в процесі дослідження майже не було знайдено випадків поєднання означених артиклів безпосередньо з іменниками, за відсутності певних атрибутів. Таким чином, можна припустити існування певного еволюційного зв'язку між появою та початком активного функціонування означеного артикля як частини мови й атрибутивним вживанням прикметників. Наприклад: *þa æðela boc*.

2) Зовсім інакшу ситуацію маємо з неозначеним артиклем. Перш за все, він зустрічається досить рідко (усього у 10% випадків). До того ж, у випадках, коли він вживається, найчастіше можна наочно спостерігати процес встановлення й

усталення парадигми його вжитку. Наприклад: *He melez ... wyth a much steuen. An-ofer [boc] he nom on Latin; þe makede Seinte Albin.*

Так, зокрема, у другому прикладі можемо безпосередньо спостерігати процес виникнення та усталення відносного займенника *another*. Як відомо, на давньоанглійському етапі він належав до лексико-граматичного класу прикметників і змінив свою належність лише в середньоанглійський період. Також, як уже зазначалося вище, цей ад'єктивний елемент був ключовим компонентом у структурі парадигми протиставлення об'єктів, вводячи іншу систему категоріальних уявлень, значно відмінну від сьогоденної (*ofer – ofer* замість *one – another*). У запропонованому ж випадку бачимо, що в поєднанні даного ад'єктивного елемента з кількісним числівником *one* обидва компоненти все ще сприймаються як окремі слова, але вживаються разом.

8. **Субстантивіація** атрибутивних прикметників, яка стає провідною відмінною рисою середньоанглійської прози, для поезії даного періоду властива значно меншою мірою: вона функціонує всього у 18% досліджених конструкцій. Наприклад: *For to seken Seint Jame and seintes at Rome; Clothed hem in copes to ben knowen from othere....*

У деяких випадках субстантивовані утворення навіть комбінувалися між собою, наприклад: *Swiðe muchele mid alle.*

Субстантивіація приблизно в половині випадків поєднується з означенням артиклем. Наприклад: *þe day dryez to þe derk; þe snawe ... þat snayped þe wylde.*

Особливо часто це поєднання має місце під час утворення слів на позначення походження, соціальної приналежності або національності. Наприклад: *Pa Englisce; Of alle manere of men, the meene and the riche; þer me moste libbe, / þe fremde ne þe sibbe.* Але, певна річ, ця тенденція не може вважатися єдиною існуючою узуальною моделлю, так як випадки вжитку прикметників на позначення походження або національності без означеного артикля теж не поодинокі. Наприклад: *Sæxisce men.*

Крім того, дуже часто зустрічаються атрибутивні прикметники, що перебувають на межі субстантивіації, тобто ті, у сполученні яких з іменниками логічно очікувати опущення останніх за допомогою стилістичної фігури, відомої як еліipsis, задля більшої зручності вживання питомого найменування. У переважній більшості випадків прикметники, які виконують зазначену функцію, знову ж позначають походження або національність. Наприклад: *þa Troinisce men; Englisce men; The povere peple.*

Предикація

Набагато активніше, порівняно з прозовими текстами, у поезії функціонують предикативні прикметники та споріднені з ними утворення. Так, за результатами нашого дослідження, прикметник має в реченні предикативну роль приблизно у 23 % розглянутих випадків. Наприклад: *þe gurdel þat is golde-hemmed; whan softe was the sonne...; Наприклад: for silver is swete.*

Серед розглянутих моделей досить часто зустрічаються випадки інвертованого, препозитивного вживання предикативних ад'єктивних елементів. Наприклад:

- *Liðe him beo Drihten.*
- *Rose red was his colur.*
- *Wurst was Godhild þanne.*

Неодноразово зустрічаються також випадки використання предикативних прикметників у порівняннях. Наприклад:

- *For hit is grene as my goune.*
- *& al watz fresch as vpon furst...*

I, нарешті, досить цікавим феноменом стосовно предикативних прикметників у середньоанглійських поетичних текстах, за результатами нашого дослідження, є поліпредикація, що зустрічається в різноманітних контекстах. Наприклад:

- *Were the bishop yblessed and worth bothe his eris...*
- *Now am I fawty and falce ..?*

Синтактико-стилістичні особливості

Серед найцікавіших синтактико-стилістичних конструкцій, побудованих за допомогою прикметників й етимологічно близьких до них утворень, слід згадати, зокрема, різні засоби художньої виразності, засновані на повторенні, – передусім анафору та епіфору.

1. Анафоричні конструкції, побудовані за допомогою атрибутивних прикметників. Наприклад:

... & þa **sopere** word; sette to-gædre.
& þa þre boc; þrumde to are.

2. Епіфоричні конструкції, побудовані за допомогою повторюваних атрибутивних прикметників. Наприклад:

For his fader **saule**; þa hine forð brouhte.
& for his moder **saule**; þa hine to monne iber.
& for his **awene saule**; þat hire þe selre beo. Amen.

Етимологічно близьким до цього феноменом є випадки побудови за допомогою прикметників анафоричних градацій, які, як правило, зустрічаються в найархаїчніших зразках середньоанглійських поетичних творів (зокрема, 'King Horn'). Наприклад:

Godchild het his quen,
Faire ne migte non ben.
He hadde a sone þat het horn,
Fairer ne mihte non beo born ...
Fairer nis nan þane he was ...

Наступним важливим феноменом у нашому дослідженні синтактико-стилістичної специфіки вживання середньоанглійських прикметників є емпатична конструкція '**all the**' (наведена тут у її сучасній формі). Етимологічно вона походить від давньоанглійського '*se eal*', детальніше дослідження якого було проведене раніше [11]. У середньоанглійський період у досліджуваному текстовому матеріалі ця конструкція вже набуває свого сучасного вигляду, порушуючи давньоанглійську парадигму, і починає вживатися повсюдно. Так, на неї припадає близько 5 % з усіх досліджених синтаксично-узусальних моделей (найвищий відсоток з-поміж усіх синтактико-стилістичних структур). Наприклад: *alle þe mete*.

Близько 40 % випадків її використання поєднуються безпосередньо не з означуваним іменником, а з препозитивним до нього атрибутивним прикметником. Наприклад: *alle þo rich breþer*; *Alle þæ unstronge men*.

В окремих випадках замість такої структури означуваний іменник все одно супроводжується неприкметниковою постпозитивною атрибуцією. Наприклад: *all þe blode of his*.

Варто зазначити також, що означуване слово не обов'язково виражене іменником, а в окремих випадках субстантивацією інших значущих частин мови. Наприклад:

- *alle the foure ordres* (означуване слово – субстантивований числівник);
- *all þe wele of þe worlde* (субстантивований прислівник).

В окремих випадках дана емпатична конструкція замінювалася, як і в давньоанглійський період, поєднанням підсилювального прикметника *all* з присвійним займенником. Наприклад: *Brutus nom alle his freond...*

Паралельно із цим у середньоанглійських текстах можемо наочно спостерігати процес виникнення і розвитку іншої емфатичної конструкції – ‘*such a*’, яка набуває значного поширення на пізніших етапах. У розглянутих у процесі дослідження прикладах ця конструкція має очевидний етимологічний зв'язок з вищерозглянутою структурою ‘*al þe*’ і розвивається за її схемою. Наприклад: *þis a pure token*.

Ад’єктивні елементи втрачають свою належність до лексико-граматичного класу прикметників і переходять у інші частини мови. Наприклад: *with mony luflych lorde*.

Як бачимо з наведеного прикладу, ад’єктивний елемент *mony* (MnE *many*) вже переконливо функціонує як числівник, втрачаючи свої ад’єктивні властивості і даючи тим самим вагомі причини вважати його та подібні утворення такими, що від самого початку функціонували у складі інших лексико-граматичних класів.

Цікавою є середньоанглійська система ад’єктивних категоріальних протиставлень. Так, на давньоанглійському етапі, як це зазначалося вище, вона, як правило, мала такий вигляд: *ōþer – ðþer*. У середньоанглійський період сучасні відповідники *one – another* вже були сформовані, але розвивалися паралельно, окремо один від одного. Про розвиток компонента ранньоновоанглійської парадигми протиставлення *another* вже говорилося у частині цієї статті, присвяченій атрибуції та її поєднанню із артиклем. Другий же компонент, *other*, активно функціонує в поєднанні з означеним артиклем, подекуди зазнаючи субстантивациї, але в жодному з розглянутих випадків не сполучаючись ні з яким іншим задля здійснення протиставлення. Наприклад:

- *He called to his chamberlayn ...; þat oþer ferkez hym vp.*
- *And mest he huuede tweie: þat on him het hapulf child, and þat oþer Fikenild.*

Подекуди в поетичних текстах зустрічаються випадки атрибутивного вживання іменників, а не логічних для такої ролі ад’єктивних утворень. У цьому феномені вбачаємо передумови виникнення явища поліномінації, надзвичайно властивого сучасній, аналітичній, англійській мові. Наприклад: *sarazins kene*.

У процесі здійснення нашого дослідження в поезії зустрівся навіть зразок вживання атрибутивних прикметників у складі постпозитивної означальної прикладки:

- *Murri þe gode king.*

Однак, оскільки такий випадок є поодиноким, вважатимемо такий вжиток радше оказіоналізмом, аніж повноцінною узуальною моделлю синтактико-стилістичного функціонування середньоанглійського прикметника.

Підіб’ємо підсумки проведеного дослідження. Так, у сфері прикметникового вжитку найбільш поширеною стає атрибутивна синтаксична функція. Крім того, в поетичних джерелах знову починає активно функціонувати предикативна функція, інколи навіть набуваючи форми поліпредикації. Анафоричні й епіфоричні конструкції, градації, емфатичні конструкції та відокремлені прикладки являють собою переважну більшість синтактико-стилістичних конструкцій, характерних для англійської поезії даного періоду. Однак слід зазначити, що критеріями поширеності / непоширеності явищ слід користуватися обережно та критично. Поширеність явища може відзначатися доволі низьким ступенем частотності, але наявність численних висновків/наслідків дає підставу віднести це явище до правомовної площини [7, с. 73].

Стан прикметникової узуальної парадигми в такому випадку виявляється суттєво градуйованим залежно від семантичної специфіки тексту, у якому вона

проявляється в кожному окремому випадку. Саме цим, очевидно, пояснюється феномен поетичного твору *King Horn*. Справа в тому, що метричний романс *King Horn* – за семантико-функціональною специфікою вжитку прикметника, найближчий до давньоанглійської парадигми текст з усіх розглянутих матеріалів, до того ж це парадигма, властива давньоанглійській прозі. Дотепер, на думку більшості вчених, така ситуація вважалася теоретично неможливою.

Підсумовуючи, можна зазначити, що для поетичних творів тягар повсемісного впливу панівної франко-скандинавської традиції не був настільки важким, як у інших сферах. Поясненням цьому може бути те, що у тогочасній французькій країні не було тих типових проблем, які усі попередні віки тяжіли над англосаксонським суспільством: питання нагальної християнізації, проблема об'єднання всіх діалектів і відповідно королівств Гептархії тощо. У французькому суспільстві (як, власне, і в тогочасних скандинавських країнах) була дуже добре розвинена власна поетична традиція, не обтяжена подібними ускладненнями. А отже, і контроль за місцевою, англійською поетичною традицією виявлявся значно менше. Як наслідок, синтактико-функціональна специфіка ад'єктивної узуальної парадигми найдовше утрималася саме в середньоанглійській поезії, що без урахування цих факторів вважалось б неможливим.

Таким чином, можемо зробити висновок, що в давньоанглійській мові визначальним фактором для вживання ад'єктивних елементів ставав семантико-функціональний, а з аналітизацією мови він поступився позиціями на користь синтаксичної потреби. Тож, на середньоанглійському етапі розвиток англійської мови, як у випадку поетичних текстів, так і в прозі, детермінувався переважно факторами суто екстралінгвістичного характеру.

Бібліографічні посилання

1. **Арутюнова Н. Д.** Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы / Н. Д. Арутюнова / АН СССР; Ин-т языкознания. – М.: Наука, 1976. – 383 с.
2. **Драгунов А. А.** Грамматическая система современного китайского разговорного языка / А. А. Драгунов. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1962. – 270 с.
3. **Жигадло В. Н.** Изменения от древне- к среднеанглийскому в области глагольной переходности / В. Н. Жигадло // Исследования по английской филологии: Сборник II. – Л., 1961. – С. 83–97
4. **Кубрякова Е. С.** Части речи в ономаσιологическом освещении / Е. С. Кубрякова. – М.: Наука, 1978. – 116 с.
5. **Левицький В. В.** Антологія англійської мови: тексти з коментарями, вправи та етимологічний словник = Anthology of the English Language: Texts with Comments, Exercises and Etymological Glossary: навч. посіб. / В. В. Левицький, О. В. Соловйова. – Вінниця: Нова кн., 2012. – 240 с.
6. **Мороховский А. Н.** Слово и предложение в истории английского языка / А. Н. Мороховский. – К.: Виша шк., 1980. – 216 с.
7. **Общее языкознание.** Методы лингвистических исследований / под ред. Б. А. Серебренникова. – М.: Наука, 1973. – 320 с.
8. **Силин В. Л.** Родственная лексика германских языков. Сравнительно-семасиологическое исследование: учеб. пособие / В. Л. Силин. – Д.: ДГУ, 1984. – 90 с.
9. **Харитончик З. А.** Имена прилагательные в лексико-грамматической системе современного английского языка / З. А. Харитончик. – Мн.: Вышэйшая шк., 1986. – 96 с.
10. **Шабаліна О. О.** Синтактико-стилістичні характеристики прикметників та ад'єктивних елементів у давньоанглійській прозі (на матеріалі «Англосаксонської Хроніки») / О. О. Шабаліна // Наук. зап. Сер.: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград, 2013. – Вип. 118. – С. 588–594.

11. **Шаманаева А. Н.** К вопросу о синтаксической природе сложных прилагательных в современном английском языке / А. Н. Шаманаева // Лингвистические исследования. – Синтаксический анализ предложения. – М., 1983. – С. 218-226.
12. **Ярцева В. Н.** Исторический синтаксис английского языка / В. Н. Ярцева; АН СССР. Ин-т языкознания. – М.–Л. : Изд-во АН СССР, 1961. – 308 с.

Надійшла до редколегії 24.02.14